

Christian Køhl

Privatarkivets håndtering av offentlig norsk arkivlov

Interesse bevarelse og kvalitetssikring av befolkningens minne

Bacheloroppgave i Arkiv og Samlingsforvaltning

Veileder: Lars Christian Jenssen

Mai 2024

Christian Køhl

Privatarkivets håndtering av offentlig norsk arkivlov

Interesse bevarelse og kvalitetssikring av befolkningens minne

Bacheloroppgave i Arkiv og Samlingsforvaltning
Veileder: Lars Christian Jenssen
Mai 2024

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for lærerutdanning

NTNU

Kunnskap for en bedre verden

Innholdsfortegnelse

Sammendrag	2
Summary	2
1 - Innledning	2
1.1 - Tidligere forskning	4
1.2 - Om NTNUI	4
1.3 - Problemstilling	6
2.0 Metode	6
2.1 - Valg av Arbeidsmetode	6
2.2 - Avgrensning	6
2.3 - Kildegrunnlag	7
3.0 Bakgrunn	8
3.1 - Studentidretten, tilhørighet og samhold	8
4.0 Hoveddelen	9
4.1 - Omfanget rundt norsk arkivlov	9
4.2 - Arkivets historie, medlemmers minne	11
4.3 - Privatarkivet i samfunnet	13
4.4 - Viktigheten med avlevering	16
5.0 Drøfting og konklusjon	18
5.1 - Drøfting	18
5.2 - Konklusjon	19
6.0 Kilde og Litteraturliste	19

Sammendrag

Denne bachelor oppgaven omhandler viktigheten som er bruken av de private arkivene vi har her i landet. Oppgaven setter lys på hvorfor akkurat dette også er viktig for studentidretten og studentene som en helhet. Videre blir dette bli belyst en historisk forklaring av landets største studentidreslag NTNUI, det er også NTNUI som har blitt brukt som eksempel ved flere av oppgavens besvarelser. Dette for å vise hvordan en privat arkivskaper har valgt å følge offentlig arkivlov for å sikre videre bevaring, og videre kvalitetssikring av deres materiale. Dette slik at fremtidige studenter kan se tilbake, og finne tilbake til gamle tradisjoner, historier og se på utviklingen av denne organisasjonen, Det blir også skrevet litt om hvordan norsk arkivlov er utformet med da søkelys på kapittel II og III som da omhandler de offentlige og private arkivene i Norge.

Summary

This thesis deals with the importance of the use of the private archives we have in this country. The thesis looks at why exactly this is so important for student sports organisations and the students as a whole. Furthermore, historical explanations of the country's largest student sports team are included, it is also this sports club that has been used as an example in several of the assignments to show how a private archive creator has chosen to follow the public archives law. This to ensure further preservation and further quality assurance of their material so that future students can look back and find old traditions, stories and look at the development of this organization. Finally, the thesis will shortly explain how the Norwegian archive law is designed with a focus on chapters II and III which then deal with the public and private archives in Norway.

1 - Innledning

I dagens samfunn har alle et forhold til arkivene våre i en eller annen form, blant annet fra media som viser oss hvordan de store arkivene kan se ut til hvordan akademikere er nødt til å bruke de for å ha grunnleggende kildematerialet til arbeidet sitt. Ut ifra personlige erfaringer har de fleste personer alltid hørt om arkiver og at de da har satt dette sammen med et arkiv bare er en plass som samler støv og hvor det bare er en person som ivaretar hele systemet alene, men dette er jo ikke det som stemmer.

Vi har to forskjellige inndelinger av arkiver, dette er offentlige arkiver og privatarkiver. Forskjellen på disse er at de offentlige arkivene er arkiver som blir dannet av alle offentlige og statlige aktører som jobber i det offentlige systemet. Disse aktørene har krav om at de må ha et arkiv i en eller annen form og de er også nødt til å følge lovgivningen som staten gir dem, dette går ut på hvordan offentlige aktører skal bevare dem og hvordan de skal gjøre det med avlevering som de er pliktet til å gjøre.¹ Loven tydeliggjør hva de offentlige arkivene må gjøre, men det er ikke helt slik for de private arkivene. Leser vi lengre ned i loven så ser vi at for de private arkivene så er kun en del av de private arkivene som har ting de må følge og dette er privatarkiver som sees på som verneverdige, den offentlige loven er uansett veldig viktig for flere å ha en kjennskap til. Bakgrunnen for at jeg fremmer dette er at loven setter premisser for oss om produserer materiale som det er verdt å bevare.

Mye av interessen for nettopp denne forskjellen mellom private og offentlige arkiver kommer av egen involvering i bruken av den offentlige loven. I løpet av perioden jeg har hatt styreverv i Norges teknisk og naturvitenskapelige universitets idrettsforening videre omtalt som NTNUI så har jeg vært den ansvarlige for foreningens arkiv. Jeg ble introdusert for dette arkivet ganske raskt, og fikk fort se de forholdene det private arkivet var lagret i og det var ikke gunstige forhold i det hele tatt. Jeg fikk raskt kontakt med vår kontaktperson ved statsarkivet i Trondheim, hvor jeg ble informert at vi ha fått tildelt plass i NTNU universitetsbibliotekets områder. Det var etter dette jeg kom på at dette privatarkivet som er 114 år gammelt ikke faller under kategorien verneverdig i norsk arkivlov. Og for om det hadde vært slik så skulle vi ha fått beskjed fra riksarkivaren på dette.² Slik ble det til at jeg fant ut at vi ikke har et verneverdig arkiv, og at vi ikke er nødt til å forholde oss til de lovene som omfanget både de private og de offentlige arkivene. Og det var her jeg begynte å stusse litt. For med tanke på den utdanningen jeg nå tar så synes jeg det var underlig at vi lot materialet vårt befinne seg i dårlige bevaringsforhold. De var i en fuktig og kald kjeller hvor det ikke er mye ventilasjon. Det er etter dette jeg tok foralvor opp kontakten med Arkivverket på Dora for å få avlevert alt materialet vi hadde. Dette i henhold til de lovene jeg var kjent med når det kommer til avleveringsplikten.³

---

¹ Lov om arkiv, 2022, § 6

² Lov om arkiv, 2022, § 13-16

³ Lov om arkiv 2022: § 10

1.1 - Tidligere forskning

Ved nærmere undersøkelser over den tidligere forskningen, kommer det frem at det ikke tematisert rundt denne tematikken oppgaven belyser fra før av. Vi ser en del forskjellige statlige aktører som skriver om bruken av de privatarkivene. Med hvor de er og hva som oftest er bevart i dem, og hvor det er naturlig at dette finnes. Akkurat dette er noe som gjør jobben med å finne helt spesifikt ut hvordan dette er praktisert en del vanskeligere. Dessuten så det har seg sånn at Vest-Fold Fylkeskommune har kommet med et samlet skriv som viser nettopp denne bruken av privatarkivene. Det nevnes her er at det har vært et dynamisk samspill mellom den nye politikken for privatarkivene og de lokale ideene og initiativene som fantes rundt om i regionene.⁴ Vi kan se her at det har vært en liten prosess for å få en hvis struktur på dette, men da uten at det ikke har vært stilt kjenpestore krav. Videre etter en del søk så er det vanskelig å komme frem til noe helt spesifikt på dette området rundt hvordan private arkiver forholder seg til bruken av offentlig arkivlov. Dette bekreftes i en del av de artiklene, og nettsidene jeg har sett på at nettopp dette ikke kommer mye frem. Det kommer mest frem hvordan de skal gå frem for å bevare de private arkivene vi har og som har en tilknytning til de musene eller til den regionen hvor de befinner seg.⁵

1.2 - Om NTNUI

Jeg har valgt å forholde meg til en privat aktør og arkivskaper som jeg har en del kjennskap til Norges Naturvitenskapelige Universitets Idrettsforening kjent som NTNUI. Så for å kunne vite noe om hvordan NTNUI har tatt i bruk de offentlige arkivene til NTNU på Dora i Trondheim. Til opplysning det greit å vite hvordan NTNUI ble til, og hvordan de som et studentidrettslag har igjennom 114 år opparbeidet seg en veldig stor andel av materiale som de har sett på som viktig å få bevart. Så hva er NTNUI?

NTNUI er en studentidrettsorganisasjon som ble stiftet 25 oktober 1910 ved navnet Norges Tekniske Høyskoles Idrettsforening der Thorgeir Killinglad ble valgt til foreningens første formann som det het på den tiden.⁶ Foreningen startet på dette tidspunktet med 10

---

⁴ Vest-fold Fylkeskommune: S. 2

⁵ Maihaugen 2024: del om relevans

⁶ Heyerdahl 2009: S.28

forskjellige idretter fordelt på både sommer og vinter.

Året 1913 fikk NTHI bygget egen hytte oppe i bymarka. Denne hytten har vært en samtale emne rundt dens økonomi i en årrekke. Foreningen hadde i årene fremover en økning av medlemmer, samt et større økonomiske problem grunnet prisvekst, men dette blir en annen side av foreningen som vi ikke skal ta for oss i denne oppgaven. Videre etter krigen var det en del jobb som måtte gjøres for å få foreningen på beina igjen. Dette var noe som tok tid. Første styret etter denne tiden satt bare i et halvt år, samt at idrettsplassene deres var i dårlig stand.⁷ I årene fremover er det en økning i medlemstall fra 800-2100 i perioden 1961-1970 og de fikk et eget idrettshus året 1966.⁸

Ved en stor økning i medlemstall blir det også en økning av material, informasjon og dokumentasjon i forskjellige grader. Fremover i de kommende årene ser foreningen en stabil økning i medlemstall, dette skyldes blant annet at Norges Tekniske Høgskole tar inn flere og flere studenter som gjør at det blir flere medlemmer i klubben. Etter hvert så kom det også en sammenslåing av mellom Norges Tekniske Høgskole og Den Allmennvitenskapelige Høgskole kjent som NTH og AVH til å bli Norges Teknisk-Naturvitenskapelige Universitet kjent som NTNU. Ved dette så ble også idrettslagene slått sammen til NTNUI.⁹ Denne sammenslåingen førte til en større økning i antallet medlemmer i den nye foreningen, økonomien øker, men også idrettsmateriell samt bevaringsverdig dokumentasjon øker. Det står lite skrevet hvor foreningens arkivmateriale har vært oppbevart til enhver tid. Det har vist seg i moderne tid at materialet til da NTHI og NTNUI har blitt tatt vare på i kjelleren tilhørende vertskapet til Studenterhytta, så nesten alt av de 114 årene med dokumentasjon og informasjon var lagret der. I dag er NTNUI Norges største studentidrettslag samt Norges største idrettslag med omtrent 20 000 medlemmer. Dette medlemstallet er en stor del av student massen i Trondheim og det er flere studenter som benytter seg av alle idrett tilbudene og aktivitetene som foreningen har. Foreningen har utviklet seg fra å starte med 10 forskjellige idretter til å ha over 60 forskjellige idretter og aktiviteter som de tilbyr studentene i Trondheim,

---

⁷ Norges tekniske høgskoles idrettsforening 1970: S.27

⁸ Norges tekniske høgskoles idrettsforening 1970: S.32

⁹ Heyerdahl 2009: S.151-152

1.3 - Problemstilling

Når det kommer til problemstillingen min for denne oppgaven så har den gått igjennom en del forandringer. Det har vært en del versjoner over samme tema for problemstilling. Dette har vært en prosess frem til jeg endelig problemstilling ble satt. Problemstillingen for denne oppgaven er basert på mine interesser rundt bruken av de private arkivene og lovverket rundt offentlig og privat arkivlov, problemstillingen ble da følgende.

Hvordan bevarer norskarkivlov interessene til personer som ønsker å benytte seg av private arkiver, med de forventningene personene har til kvaliteten og innholdet til arkivet?

2.0 Metode

2.1 - Valg av Arbeidsmetode

Når det kommer til valg av hva slags forskningsmetode jeg ønsker å bruke under denne oppgaven så kan jeg velge mellom en god del forskjellig. Jeg kan blant annet ha en kvalitativ forskningsmetode, kvantitative forskningsmetode eller en litterær studie. Hvor det i denne oppgaven vil være et søkelys på en kvalitativ forskningsmetode. Dette er en studie som baserer seg på innsamling, og analyse av forskjellige data som blir samlet inn i form av tolkningen vi har opparbeidet oss av informasjon.¹⁰ Som i denne oppgaven er tydelig tilstedeværende. Oppgaven vil i sin helhet gå ut på tolking av tekst og hvor jeg vil se dette opp imot andre kilder som jeg har opparbeidet meg gjennom denne prosessen, for da å se de mer opp imot hverandre.

2.2 - Avgrensning

Ettersom denne oppgaven har valgt å bruke kvalitativ forskningsmetode vil det være nødvendig å avgrense forskningen, for å gi et mest tydelig resultat. Det finnes mye spennende litteratur hvor man lett kan begynne å komme litt på avveie. Avgrensingene jeg har valgt å fokusere på i denne oppgaven er å ha fokus imot 1990-taller og frem til i dag. Grunnen for en

---

¹⁰ Dalland. 2027, S.52-53

tidsperiodisk avgrensning kommer av at det er innenfor disse rammene at de lovene jeg setter søkelys på er mest relevant i henhold til hvor den vil bli brukt i denne oppgaven. Jeg kommer også til å begrense meg til samme tidsperiode når det kommer til hvor jeg vil hente informasjonen fra. Jeg kommer også til å avgrense meg til å hovedsakelig å bruke NTNUI som den privatarkiv institusjonen hvor jeg vil hente informasjonen fra. Grunnen for at jeg begrenser meg til denne institusjonen som hovedkilde er at jeg har erfaring fra denne institusjonen, og jeg har også hatt ansvaret for arkivet hos NTNUI.

2.3 - Kildegrunnlag

Kildegrunnlaget vil bestå hovedsakelig av informasjon funnet i norsk lovverk om arkiv, hvor tolkningen av disse vil bli brukt til å forme hvordan oppgaven vil være vektet og vinklet.

Kildegrunnlaget vil også basere seg NTNUIs egenproduserte bøker. Her finnes det informasjon om foreningen som vil være med på å skape mye av helhetsforståelsen for hvor bakgrunnsinformasjonen kommer fra. Det vil også være mye av informasjon som også er basert på egne erfaringer, ettersom jeg har jobbet med NTNUI som forening. Derav vil mye informasjonen som blir brukt basert på egne erfaringer. De bøkene som da vil bli brukt er *Utdrag av NTHIs Historie 1910-1970*. Samt at boken *Ekte idretts glede – ekte kameratskap* vil bli brukt for å vise utviklingen til NTNUI som den private aktøren jeg setter søkelys på.

Dette er to bøker som er godt med på å vise oss hvor store NTNUI er og de er med på å vise oss hvorfor det er viktig at NTNUI som studentidrettsforeningen har tatt de valgene de har gjort for å kunne bevare sine privatarkiver innenfor tematikken til denne oppgaven. Videre så vil en del av kildegrunnlaget mitt for denne oppgaven basere seg på relevant litteratur som er med på å besvare relevante spørsmål og som er med på å tilføye viktige opplysninger. Det vil bli brukt en E-post korrespondanse mellom tidligere Hovedstyremedlemmer for NTNUI og deres kontaktperson inn til statsarkivet i Trondheim, det vil her også komme et sammendrag om hvordan NTNUI gikk frem med å avlere materialet deres til Dora. Det vil også bli brukt forskjellige artikler fra forskjellige nettsider, men hovedsakelig fra arkivverket sine sider.

3.0 Bakgrunn

3.1 - Studentidretten, tilhørighet og samhold

I løpet av studietiden møte mange studenter en ny hverdag. De har flyttet hjemmefra, møter nye mennesker og skal starte en ny hverdag. Tilhørighet i en studentorganisasjon kan derfor være svært viktig for studentene. I Trondheim er det lange historier tilknyttet studentfrivilligheten. Dette er ved deltagelse ved en linjeforening eller deltagelse og verv i studentidretten for å nevne noe, så har alle sitt startsted i studentfrivilligheten.

Studentfrivilighets organisasjoner har ofte en lang forhistorie, som bringer med flere tradisjoner og fortellinger. Dette bringer med mye materiell som er bevart fra fortiden til organisasjonene, som er vesentlig for at organisasjonene kan lære mer om foreningen sin. Viktigheten av dette kan variere veldig fra student til student, men en gjenganger for mange som jeg har snakket uformelt med om dette så har mye av interesse feltet deres vært på de ofte blir anbefalt av personer de kjenner at de burde lese en spesifikk del av en gammel klubbavis, se om de finner et spesifikt generalforsamlingspapir eller bare at det er en interesse om foreningens historie. Dette fører til at de har lyst til å begynne å få dokumentert dette, og skrevet om det sånn at flere kan få nytte av den kunnskapen det er vanskelig å komme til.

Med dette kan vi også ta med oss viktigheten av studentidretten. For mange er studentidretten noe de hører om og opplever at folk går i foreningen sine farger, men det er mye mer enn dette som innebærer i en studentidrett. Denne oppgaven begrenser studentidretten til Trondheim, der fargene til studentidrettslaget NTNUI er grønt, gult og svart. Alle som er med på et lag, med i en gruppe eller med i administrasjonen i NTNUI har på en eller annen måte en tilhørighet til disse fargene. Når de ser personer som er ute å trener med disse fargene på så ser de allerede at de er en del av et enda større å tettere felleskap. Medlemmene i NTNUI har ved jevne mellomrom vist at de er åpne for alle studenter, med at alle som vil starte nye idretter, og alle som vil ha en plass å være. Foreningen sitt samhold innenfor studentidretten har vist seg overtid å være ekstremt viktig for mange, Norges Student Organisasjon (NSO) kommer med følge beskrivelse, Studentidretten sine ringvirkninger er økte sosiale samhold som er sentrert rundt idrett dette gir færre fysiske og psykiske plager bedre presentasjon og mulig mindre frafall.¹¹

---

¹¹ NSO, 2021, femte avsnitt

Det NSO viser til fra deres nettartikkel er hentet fra deres styrevedtak og viser hvor viktig studentidretten er for en så stor andel mennesker. Dette viser at NSO trenger å vite hva organisasjonen brenner for og hvor dette stammer fra, slik at deres glede kan videreføres til nye medlemmer. Det er viktig at de private arkivene til studentidrettslagene holder en sånn standard at det er mulighet for de som ønsker det å ta nytte av den for å kunne tilegne seg denne informasjonen om organisasjonens utvikling, tradisjoner og hva de har fått til. Det er derfor viktig at de som jobber med disse arkivene har en formening om hvilke lover de er nøtt til å følge, hva disse innebærer og hvilke andre lover det kan være lurt av dem å sette søkelys på for å kunne sikre seg at identiteten til studentidrettslaget ikke forsvinner.

4.0 Hoveddelen

4.1 - Omfanget rundt norsk arkivlov

For å kunne å svare på det som problemstillingen spør om er det lurt å først ta for seg hvordan den offentlige loven fungerer. Dette fordi det er denne loven de privatarkivene ikke er nødt til følge. Den loven det er snakk om er Arkivlovens kapittel II om offentlige arkiv. Dette kapitlet i arkivloven tar for seg alt fra lovens virkeområde til hvordan offentlige organer gjør det med avlevering og kassasjon. Ser vi over dette kapitlet i en ganske detaljert nivå så finner vi blant annet ut at det her stilles en del konkret krav til offentlige institusjoner om hvordan de skal gjøre det med blant annet avlevering. De offentlige arkivskaperene plikter til å avlevere arkivene sine til arkivverket hvor arkivverket får rådighet over det som er avlevert. Disse kravene i den offentlige loven er med på å hjelpe til å bevare de materialene som befinner seg hos forskjellige aktører som blant annet NTNU som har sitt arkiv på Dora. Dette kommer blant annet frem i paragraf 9 i arkivloven er det om kassasjon. Forut ifra tolkingen så kommer det frem at kassasjon er noe som er forbudt for de offentlige arkivene.¹² Med andre ord kommer det fram at det ikke er ønskelig at noe som helst materiale skal kasseres grunnet den bevaringsverdien som den har. Det kan være en god del informasjon om en bedrift som det er viktig at blir bevart selv hvor liten denne delen måtte være

Det er derimot et lite unntak for kassering, og dette omhandler de bedrifter som håndterer personsensitive data som man ikke ønsker at skal komme på avveie, eller som da ikke skal bevares for all tid, men kassasjon skal også være med på å hjelpe til med at materiale som

---

¹² Lov om arkiv, 2022, § 9

ikke skal bevares fjernes, da også reklame, kladd og kopier.¹³ Vi kan se at kassasjon kan være noe som det er lurt å ha et godt forhold til fordi det kan være litt vanskelig å vite helt spesifikt hva som skal kasseres og ikke. Heldigvis så finnes det en enkel tommelfinger regel for nettopp dette prinsippet og det er at alt som blir kassert skal ha en hjemmel i lov. Ved at det skal være hjemmel i en lov gjør at de som skal kassere et eller annet må alltid ha et sted i loven å begrunne valget for kassering. Dette vil være alt fra om det er personsensitiv informasjon eller om det ikke har noen form for bevarings verdi. Det kommer også frem at om noe skal kasseres så må det enten finnes i lov som nevnt over, men om det ikke finne sted i lov så må det komme et konkret samtykke fra Riksarkivaren.¹⁴

Det vi kan se ut ifra denne loven om kassering er at det skal en del til for at noen skulle klare å kassere noe. For det er aldri intensjonen til en offentlig instans å faktisk kassere noe, men som det er nevnt over så finnes det tid og sted for når det er behov for dette. Det er da bra at det offentlige har et tydelig forbud mot kassering, men denne reglen finner vi ikke i kapittelet om de private arkivene. For i kapittel III i arkivloven om de private arkivene så finner vi ingen ren regel om avlevering eller kassering. Vi kan ut ifra dokument hierarkiet se for oss at paragraf 9 går over kapittel III om hva de private arkivene skal forholde seg til, men dette vil ikke være helt sant. Siden når vi ser på kapittel inndeling så er det spesifikke paragrafer i hvert av lov kapitlene som er med på å si hver sin ting om både de private og de offentlige arkivene. Det er fysisk inndelt i forskjellige kapitler som er med på å skille de mer fra hverandre nummeret på paragrafene vil bare si hvor i rekken den kommer og da ut ifra tolkningen at de offentlige arkivene er over de private med hva de må og skal gjøre.

Noen bekymringer som kommer, er her blant annet at det ikke er noen klare regler for hvordan de private arkivene skal forholde seg til for eksempel avlevering og kassering. Ettersom de får kun strengere krav om hva de skal gjøre om Riksarkivaren ser på arkivet deres som verneverdig. Når det kommer til at verneverdige arkiver skal være under oppsyn og oppfølging av riksarkivaren er noe som kan sees på som både bekymringsverdig, men også litt frigjørende for de private instansene som har en del materialer selv. Grunnen for at dette kan sees på som frigjørende er det de private instansene står da mer selvstendig til å finne løsninger for dem med tanke på hvor store eller hvor små de er. For eksempel NTNU som har arkivet vært bevart i kjellere som har vært trygge for brann siden alt er betong rundt,

---

¹³ Fønnes, 2009, S. 33

¹⁴ Andersen, 2020, S. 101

plassen det var bevart på var også stor, det var tre kjeller rom med kun materiale samt to fulle hyller under noen premieskap hvor mindre viktige materialer lå.

Denne friheten er med på at man kan få en tettere tilnærming til det materialet man har liggende og man kan få et bedre forhold til sin organisasjon. På den andre siden så er denne friheten ikke fult så bra, for det gjør at man ikke følger de kriterier som følger for en sikker å god bevaring. Det blir vanskeligere å forholde seg til kvaliteten på produktet og det er ikke gjort gode tiltaket for lagringsforholdene helder som gjør at materiale er i fare for skade, det er da heller ikke inne måter de private aktørene kan være sikre på at det de har liggende vil bli avlevert i fremtiden og de ser eventuelt for seg at det er lettere å kvitte seg med det de har siden de kan da ikke se nytten av at de har det lengre heller

4.2 - Arkivets historie, medlemmers minne

Før vi begynner å se på hva som er med på å skape minner for medlemmene av en studentorganisasjon. Vi trenger noe mer informasjon på hvordan privatarkiver er satt opp, hvordan de kommer til å hva de brukes mest til. En generell beskrivelse av hva et privatarkiv er at dette er et arkiv som har kommet til fra små private bedrifter, idrettslag, menigheter å lignende. Det er finnes også en inndeling i hvordan vi kan kategorisere privatarkivene, Vilhelm lange kommer med følgende beskrivelse, «*det har vært tradisjon for å operere med frem til seks forskjellige kategorier, de vanligste her er bedriftsarkiver, organisasjonsarkiver, institusjonsarkiver, personalarkiver samt gårdsarkiver og samlinger*». ¹⁵ Det som kommer frem her er en ganske naturlig inndeling i hvordan vi velger å se på de private arkivene. Et spørsmål som vi kan stille oss også er hvor faller student idrettsorganisasjoner innunder denne fordelingen, det som blir den mest naturlige plasseringen blir under organisasjonsarkiver. For dette omhandler blant annet lag og foreninger med felles interesser. ¹⁶ Med en beskrivelse som dette så ser vi at det er ganske naturlig at de faller innunder denne delen av kategoriseringen. Videre så skal vi få sett litt mer på hvordan historien til NTNUI sitt arkiv kom frem og hvordan dette treffer de interessen til medlemmene av foreningen.

Hos NTNUI har foreningen holdt på med å kartlegge alt av material som de har hatt opparbeidet seg gjennom årene. De har hatt en god del korrespondanse med deres

---

¹⁵ Lange, 2001, S.16

¹⁶ Lange, 2001, S.18

kontaktperson ved statsarkivet Dora. Denne kommunikasjonen begynte siste halvdel av 2021. Prosessen her var at de ønsket å få kartlagt alt av det materialet som de hadde, prosessen videre var da de tokk et møte sammen for å kartlegg hva som veien videre for å få materialet ned fra Studenterhytta og til Dora.¹⁷ Veien etter dette gikk ut på at det ble gjort en befaringsoppe på Studenterhytta med NTNUI sin kontaktperson hos Dora hvor de så over alt av det materialet som befant seg der. Her kom det blant annet frem at mye av materialet ikke ligger forsvarlig nok lagret. Materialet lå i en kald og små fuktig kjeller hvor ventilasjonen og skadedyrkontrollen ikke er den beste ettersom det ikke var gjort noen store tiltak ut ifra hva styret hadde blitt informert om. Det ble også på et tidspunkt etter pandemien tatt en ny sjekk av lokasjonen til materialet ved representanter fra det gamle og nye styret til foreningen. Etter at de som skulle undersøke dette var ferdig, så ble det veldig tydelig at forholdene som materialene befant seg i ikke var gunstige.

Arkivet er i dag konstruert på en slik måte at den er delt opp i litt forskjellige hoved seksjoner, dette er grunnet avleveringer på litt forskjellige tidspunkt og for å skille på hva som tilhører hva. I dag er det tre hoved seksjoner som befinner seg inn under NTNUI søkefeltet, dette er NTNUI sitt, NTNUI Koiene og NTNUI Studenter hytta. Under disse så er arkivene konstruert på den måten at de følger overordnet Norsk arkiv praksis, med inndelinger i serier, underserier og stykker. Det som er hoveddelen av arkivet er møteprotokoller, foto og gruppe historie, hvor første og sist nevnte er det som ganger oppmerksomheten til flest medlemmer. Utover dette så er det ikke noen ekstra ordinære ting som faller innunder konstrueringen av NTNUI sitt arkiv.

Etter hvert så kom det nye styret i gang med å få arkivet til NTNUI sendt til dora for avlevering. De tok raskt kontakt med deres kontaktperson å spurte om hvordan vi lå an her og hva som hadde blitt gjort. Når dette var gjort så fikk jeg satt på arkivet i mars 2022 og ved august 2022 var første avlevering gjort etter at vi hadde sortert alt av materiale sammen sånn at det var lettere for Dora å få det inn i sine systemer. Etter dette så ble det fikset med avleveringsskriv i form av første avlevering. Til slutt så har mye av prosessene basert seg på oppfølginga hvordan Dora ligger an med digitaliseringen av det materialet som ble levert, samt at det ble utført et påfyll til det allerede avleverte arkivet to nye ganger. En gang i 2023 og en større tilføyning i 2024 med mer material tilhørende Studenterhytta. Disse nye avleveringene har ført til at det har kommet mer materiale som Dora har etterspurt fra foreningen og dette er

---

¹⁷ E-post korrespondanse, 2021

med på å hjelpe til med å få samlet informasjonen om foreningen sin drift enda bedre. Det er fremdeles en del materiale der oppe som ikke har blitt levert ned, men dette vil først bli avlevert når foreningen har fått snakke med de uavhengige organene som kan ha nytte av dette materialet fremover.

Videre etter dette så har det ikke vært flere avleveringer fra NTNUI til Dora, men det har takket være denne avleverings perioden vært en økning i interessefeltet til de medlemmene som driver med mer administrative verv. Arkivet har nå hyppigere blitt brukt for å informere medlemmer om ting som har skjedd i form av Klubbaviser, det har blitt brukt for å finne informasjon om gamle medlemmer som de har hørt mye om og det har blitt brukt til å se og lese om hendelser som har skjedd som tidligere medlemmer av foreningen har bedt dem å sjekke ut om de har muligheten til det. Bruken av arkivet har økt til det betraktelige fra nærmere å ikke ha vært i bruk til flere henvendelser i løpet av det korte året det har befunnet seg nede i statsarkivet.

Hvor det har og blir tatt vare på at fagpersonell noe som gjør at foreningens medlemmer veit hvordan de skal håndtere materialet og hvordan de skal jobbe med det fremover. Det vi også kan ta med oss fra en sånn her økning i henvendelser er det at informasjonsflyten om at det finnes saker og materiale som medlemmene kan fordype seg i er en viktig del hva det vil si å være en del av en større organisasjon. Vi ser jo her hvor viktig dette kan være for en del av studentmassen for at de virkelig skal kunne finne mer ut om en organisasjon som betyr mye for dem.

4.3 - Privatarkivet i samfunnet

Vi har som kjent veldig mange privatarkiver i Norge. Disse varierer med alt fra arkiver om privatpersoner og deres samlinger, idrettsorganisasjoner, små bedrifter, lag og generelle organisasjoner, så bruken av de private arkivene er viktig for samfunnet som en helhet. Arkivverket kommer med en veldig god beskrivelse av dette med at de sier at privatarkiver er en uensartet gruppe med arkiver med store innbyrdes forskjeller når det gjelder opphavet, omfanget og strukturen.¹⁸ Det som vi kan hente ut ifra denne artikkelen er det at hvordan de private arkivene er omfanget vil variere veldig mye og det er aldri noe som er likt med noen av dem. Det vil derfor variere veldig hvordan denne kvaliteten på arkivene vil være, siden det er ofte privat personer som har opprettet dem samt litt som nevnt tidligere så vil kvaliteten av det som bevares også variere veldig ettersom de ikke faller undre noen bestemt

---

¹⁸ Arkivverket, 2024, del om arkivbeskrivelsen.

bestemmelse. Det nevnes også i et annet avsnitt fra samme nettside. Nettsiden informerer om at private aktører er ikke lovpålagt å ta vare på sine arkiver, eller avlere dem til en arkivinstitusjon, bevaringen av privatarkivene må da skje på frivillig basis mellom eierne og den gitte arkivinstitusjonen.¹⁹

Det vi ser her er det som tidligere nevnt i oppgaven, nemlig det at det er ingen faste holdepunkter for de aktørene som har sine private arkiver. Det som vi kan ta med oss fra dette også er en bekymring om at mye av den viktige historien til lokal samfunnene, minoriteter, bedrifter og organisasjoner kan for å forsvinne når det ikke er noen faste rammer for dem som er på å sikre at denne historien blir bevart. Dette er veldig viktig fordi de private arkivene vi har her til lands er med på å fargelegge hele bildet av hvordan samfunnet vårt er. Det handler ikke bare om de store bedriftene som har gjort de største endringene, men det handler også om de små som er med på å bygge opp den gode følelsen i stor samfunnet og i lokalsamfunnet. Grunnen for denne tankegangen er at de små aktørene spiller også en del av den viktige rollen for å kunne se det store og det hele bildet. Et eksempel for å belyse dette er NTNUI, som er Norges største studentidrettslag og idrettslag. Dersom deres arkiv ikke hadde blitt ivaretatt så hadde det vært vanskelig for fremtidige studenter og styrere å vite hva de er i besittelse av, hvordan materialet har vært bevart og hvor viktig materialet er for å se på historikken til studentidrettslagene, og idretts Norge. Bakgrunnen for at studentidrettslagene nevnes er at NTNUI har hatt en stor spillebrikke for utviklingen av norsk student idrett. NTNUI var blant annet en av grunnleggerne av Norges Studentidrettsforbund, bedre kjent som NSI da det ble stiftet i 1913.²⁰

Vi har også mange andre private aktører som ser på materiale deres som minneverdig og bevaringsverdig, men de har ikke kapasiteten eller plassen for å oppbevare dem. Dette er en bekymring som det er viktig å ta med seg ettersom alle de private aktørene er i ferd med å kunne miste alt den historien de har, dette er noe som ikke er ønskelig. Vi kan se for oss at ikke alle de private små, mellomstore og store bedriftene har et forhold til norsk arkivlov ettersom dette er noen som de trolig ikke har hatt som et prioriteringsfelt, vi kan se for oss at de heller prioriterer drift og videreutvikling. Det vi også kan se her er at mange av de private aktørene er mest opptatte av å finne mer ut om dem selv, hvordan har de endt opp der i dag og hvilken tilknytning har de til verden rundt seg, men dette er ikke alltid tilfellet for det finens også minoriteter som ikke har en plass å ta vare på deres kultur, historie eller tradisjoner.

---

¹⁹ Arkivverket, 2024, del om privat eiendom

²⁰ NSI, 2024, tredje avsnitt

Dette er med på å gjøre jobben med å ta vare på kulturen til den minoriteten man er en del av. For eksempel det samiske arkivet vokste det frem over tid et behov for et samlet samisk arkiv for å kunne sikre samisk kildemateriale til bruk i samisk historieforskning.²¹

Dette er et eksempel på hvordan vi i Norge har gått frem for å prøve å sikre mest mulig av informasjonen om vår urbefolkning. Grunnen for at dette er viktig er det at de som kommer fra en minoritet trenger et sted hvor de kan utforske sin kultur, sine tradisjoner og sin historie. Dette for at det er fort mye som kan ha gått tapt. Vi kan også se dette opp imot hvordan dette er med på å farge mer av samfunnet, det som menes med dette er da at for at man som et land skal kunne klare å se litt mer av vår historie så er det da viktig å se på de små arkivene også. Ta det samiske arkiv som et eksempel her, for å kunne se om hvordan de har blitt behandlet fra deres stå sted så er det da viktig å lese de tekstene som er bevart av de personene som faktisk var til stede. Om man ikke gjør det så vil hele fortellingen ikke bli fullverdig, for man har da bare med hva som finnes i de offentlige arkivene som da kan se på kun det store og det hele bilde i denne sammenhengen og da ikke på hvordan selve urbefolkningen hadde følt på det.

Vi kan også se dette i en mer positiv forstand også da med at bruken av det samiske arkivet er med på å hjelpe til med å fargelegge alt det positive med lokalsamfunnene hvor samene befinner seg. De kan bruke arkivet for å fremme sin historie, sine fortellinger og sine tradisjoner på en mye bedre måte enn om det kun hadde vært tatt med på folkemunne og gamle tradisjoner.

Som en generell videre beskrivelse av hvorfor privatarkivene er en viktig del av samfunnet, er at de er med på å fortelle de små historiene i det store bildet, NOU:9 fra 2019 kommer også med denne beskrivelsen, sier at private arkiver sammen med offentlige utgjør samfunnets arkiver.²² Disse to sammen er med på å hjelpe personer med å finne den spesifikke informasjonen som de er ute etter. Privat arkivene er også med på å fortelle om de små historiene som kommer frem i lokale samfunn og i små / mellomstore organisasjoner, hvor de da kan lettere vise frem sin utvikling, sin historie og sine tradisjoner. Om privatarkivene har vært med på å sende materialet sitt til en offentlig aktør så er dette med på å gjøre forskningen på fagfeltet til dette arkivet lettere. Andre personer får en mulighet til å fordype seg mer i hvordan den gitte personen, bedriften eller organisasjonen har operert fra start til i dag.

---

²¹ Arkivverket, 2024, første avsnitt

²² NOU 2019: S.80

4.4 - Viktigheten med avlevering

Hva blir veien videre nå? Er det sånn at alle private arkiver skal levere alt det de har til offentlige institusjoner? Dette kan da både sees på som et ja og et nei. På den ene siden så kan vi se for oss en perfekt verden hvor alle leverer det de har til de offentlige magasinene og hvor de disse magasinene har ubegrenset med plass, men det er rett og slett ikke mulig for realiteten er det at da vil alle magasinene blir enda mer overfylte enn det de er i dag og det vil da bli enda flere årsverk med jobb som må igjennom at prosessene mest sannsynlig vil bli stående ganske mye i ro. Som kjent så har ikke privat arkivene noen faste holdepunkter som de er nødt til å følge, men i NOU:9 *fra kalveskinn til datasjø* fra 2019 at arkiver etter bedrifter, organisasjoner og privatpersoner bør bevares som en kilde til fremtidig forskning, det nevnes også at ved arkivloven fikk arkivverket formelt ansvar med juridiske virkemidler å sikre private arkiver²³. Det som NOU: 9 opplyser om er at de private arkivene er på god vei til å bli tatt vare på, at det har blitt hjemlet i lov gjør at arkivverket kan være mer delaktige i den jobben som gjøres for å bevare de private arkivene. Det nevnes at fra NOU 1987:35 så ble det anslått at bare 5 prosent av alle privatarkiver i Norge var sendt inn til bevaring, mens det nå er snakk om rundt 20 prosent²⁴.

Det har ikke har vært en større økning enn rundt 15 prosent i løpet av en 30 års periode er bekymrings fult. Grunnen for at dette sees på som bekymringsverdigg er det at dette er en relativt lav økning på en såpas lang tid, grunnet omfanget av hvor mye som befinner seg der ute, men det er bra at det blir gjort noe med. For å belyse dette velger jeg å trekke frem et eksempel ved NTNUI, for da de avleverte sitt material til Dora så merket de engasjementet til de ansatte ved Dora. De så hvor glade de ble for at dette materialet ble levert ned til dem ettersom dette var noe som de hadde et ønske om å få innomhus for å bevare det og for å fylle opp de allerede eksisterende samlingene som de hadde rundt sammenslåingen av de to gamle høyskolene i Trondheim. Dette engasjementet fra lokalt arkivverk har gjort at fortgangen med avlevering og publisering av samlingene har gått raskere enn hva de først så for seg. Dette har ført med seg at materialet blir hyppigere brukt også, noe som da kan være med på å hjelpe til med kvalitetssikringen av det avleverte arkivet. Samt så kan vi se at engasjementet til NTNUI med å få avlevert materialet sitt, for da sikrer de seg en trygg og god bevaring at gammelt materiell som kunne ha gått tapt om det ikke ble tatt godt vare på.

---

²³ NOU 2019: S.80

²⁴ NOU 2019: S.80

Videre i denne delen så skal vi også ta med oss at det finnes store regionale forskjeller på hvilke type privatarkiver som blir bevart. NOU:9, nevner at dette skyldes blant annet innsatsen til lokale ildsjeler, samt at det er mange som drifter og bevarer disse små private arkivene, mange av dem er ikke ordnet og er da rent praktisk sett utilgjengelige.²⁵ Denne regionale forskjellen ser vi også igjen i artikkelen fra Maihaugen, for her har de fokus på å hovedsakelig ta vare på gjenstander, skriv og lignende som er fra regionen tilhørende Maihaugen. Videre så nevnes det i NOU:9 at det er innsatsen til lokale ildsjeler som er med på å spille en stor rolle i avleveringen av de private arkivene. Vi kan her trekke noen paralleller med at det er da disse ildsjelene som er de som er mest opptatte av å virkelig få bevart materialet sitt og ser da nytten av at dette blir avlevert til instanser som kan bevare det bedre for dem enn det som de kan hos seg selv, på klubbhuset eller i kjelleren på den lokale idrettsplassen.

Det oppgaven ønsker å fremme, er hvor viktig det er at lokale små arkiver faktisk leverer det materialet de har til statlige instanser. Dette hjelper dem med å få et underliggende trykk bort fra skuldrene med at de ikke vet om forholdene de selv lagrer i er gunstige, det hjelper dem må få bevart materialet sitt bedre og det hjelper dem med å få et enda bedre system i et arkiv. Vi kan trekke en del paralleller til at de som driver og bemanner de små og mellom store lokale arkivene ikke har kjennskapet til hvordan norsk arkivlov er utarbeidet eller om hvordan den er lagt opp å det er noe som er ganske forståelig ettersom dette er noe de egentlig ikke trenger å forholde seg til, grunnet at det materialet disse private arkivene tar for seg er nemlig private. De vil ikke ha den samme oppfølgingen som de offentlig og ikke minst så har de ikke de samme kravene om kassering som de offentlige har, dette betyr da mer eller mindre at om de private arkivene ser det hensiktsmessig så kan de kaste alt det de har av materiale som de ikke ser noe behov for å ha lengre. De private har så stor mulighet til å gi fra seg så potensielt viktig materialet er en ganske stor bekymring, grunnet at det materialet som de sitter på kan fort være en veldig viktig del i det store puslespillet for fortellingene til det lokale samfunnet eller i fortelling for regionen som en helhet.

---

²⁵ NOU 2019: S.80-81

5.0 Drøfting og konklusjon

I denne delen av oppgaven så skal vi komme innom de siste tankene rundt problemstillingen, det vil her bli drøftet både for og imot det som problemstillingen, det vil også til slutt komme en konklusjon for å avrunde denne oppgaven. Det er viktig at disse to punktene er med i en oppgave som dette. Grunnen for det er at drøfting og konklusjon er viktige momenter som syr oppgaven sammen til en samlet tekst med en samlet forståelse til slutt.

5.1 - Drøfting

Denne oppgaven har tatt for seg lovverk, forventinger, avlevering og kvalitetssikring, så er det noen momenter vi kan ta for oss her. For vi kan se her at søkelyset på bruken av private arkivene har økt noe som viser at viktigheten av disse arkivene nå har blitt større. Private personer har begynt å ta større nytte av disse for å kunne forske på sine interesse områder og for å finne en større tilhørighet til en organisasjon som man er en del av. Det med at det også ikke er noen klare lovverk for hvordan private arkiver skal sikre seg at arkivene deres opprettholder en god standard i henhold til hva brukerne forventer kan også sees på som en bekymring, grunnet at det kan fort hende at mye av det materiale de har ikke vil være leselig, brukbart eller godt bevart. Så vi ser her behovet for at de private arkivene faktisk tar i bruk den offentlige delen av Norsk arkivlov, for dette vil da være med på å sikre kvaliteten på materialet fremover. Vi ser jo at dette er en prosess som går sakte, men sikkert fremover som bevist i NOU:9 fra 2019 at mengden private arkiver som nå er registrert har økt.

Ser vi det litt fra den andre siden også så kan det være mye å kreve at alle private arkiver skal begynne å forholde seg til en enda strengere lov en det di har per nå, dette vil gjøre at det fort blir vanskeligere for dem å lagre det materialet de har ettersom de da trolig ikke har de riktige bevaringsforholdene som kreves og da kan det være at de ikke velger å ta det til seg som da vil kan føre til at vi mister materialet på andre måter. Det kan fort hende at private arkiver også ikke da ser verdien av å bevare det sånn at de heller går til destruering av materialet sitt. Men vi ser uansett hvor viktig at det er de ildsjelene som velger å ta vare på de private arkivene og de som velger å avlevere det til arkiv depoter er viktige for å sikre en sikker og god historie for fremtidige generasjoner og vi ser da hvor viktig det er at de faktisk velgere å følge en litt strengere lov som de ikke trenger å bruke.

5.2 - Konklusjon

Som en konklusjon på denne bachelor oppgaven, så kan vi komme frem til at vi ser hvor viktig det er for de private arkivene å faktisk velge å følge offentlig arkivlov. Dette for å være med på å sikre interessen til studenter, idrettslag, organisasjoner og studentidrettslag.

Viktigheten av at materialet blir bevart med søkelys på god kvalitet er viktig for at det skal være mulig å utforske interesser. Og ikke mist kunne driver videre med forskning. Sett utfra dette perspektivet kan vi si at det vil være hensiktsmessig at flere av de private arkivene velger å kontakte sine lokale arkivdepoter. Og for at de kan få arkivene sine bevart at fagpersonell, sånn at de slipper å være bekymret for at materialet deres vil gå tapt.

6.0 Kilde og Litteraturliste

Fag og skjønnlitterære bøker:

Andresen, H. (2020). *Arkivrett*. Universitetsforlaget.

Dalland, O. (2017) *Metode og oppgaveskriving*, 6. utg. Oslo: Gyldendal akademisk.

Fonnes, I. (2009). *Arkivhåndboken for offentlig forvaltning* (2. utg., Vol. 32, p. 448. Kommuneforl. Riksarkivaren.

Heyerdahl, G. (2009). *Ekte idrettsglede - ekte kameratskap* : Norges teknisk-naturvitenskapelige universitets idrettsforening 1910-2010 (p. 216). Tapir akademisk forl.

Lange, V., Ødegaard, Øyvind, Mangset, D., & Kommunenes sentralforbund. (2001). *Privatarkiver : bevaring og tilgjengeliggjøring* (Vol. 11, p. 335). Kommuneforl.

Norges tekniske høgskoles idrettsforening. (1970). *Utdrag av N.T.H.I.'s historie : 1910-1970*. [s.n.].

Lov:

Arkivlova. (2022). *Lov om arkiv*. (LOV-2022-12-20-115). Lovdata.

<https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1992-12-04-126>

NOU:

NOU 2019: 9 Fra kalveskinn til datasjø - Ny lov om samfunnsdokumentasjon og arkiver: vårt høringsvar. (2019). *Arkivråd (trykt utg.)*, 3.

Kommunale skriv:

Vest-Fold Fylkeskommune:

https://www.vestfoldfylke.no/globalassets/vfk/dokumenter/kultur-reg.ident-idrett-og-frivillighet/kulturarv/pdf-vedlegg/arkiv-og-museum/vedlegg_arkivpolitikk-i-kulturpolitikken.pdf

Nettsider:

Arkivverket <https://www.arkivverket.no/kom-i-gang-med-arkiv/ta-i-bruk-private-arkiver>

Arkivverket <https://www.arkivverket.no/om-oss/samisk-arkiv/om-samisk-arkiv>

Maihaugen. (2024, 9. april) *Innlansarkiva*, <https://maihaugen.no/utforsk-samlingene/innlandsarkiva>

Norgesstudentidretsforbund <https://studentidrett.no/om-oss/norsk-studentidrett-en-reise-pa-over-100-ar>

Forskerforbundet. (2022) *Ny arkivlov*, <https://www.forskerforbundet.no/var-politikk/uttalelser/2022/ny-arkivlov/>

Mail korrespondanse:

Mail mellom Dora og NTNU

E-post
korrespondanse om

